

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

6-21-2667/2015
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 3263 датум 3. 2. 2016.

На основу члана 138. става 1. Устава Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“, бр. 98/2006) и члана 31. става 2. у вези са чланом 32. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник Републике Србије“, бр. 79/2005 и 54/2007), у поступку контроле законитости и правилности рада Комуналне полиције Градске управе Града Београда покренутом по сопственој иницијативи, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

У поступању Комуналне полиције Градске управе Града Београда према новинарској екипи сајта „Мрежа за истраживање криминала и корупције“ (у даљем тексту: КРИК), 21. октобра 2015. године, на шеталишту уз обалу реке Саве, као и у даљем раду Комуналне полиције у вези са истим догађајем, постојали су следећи недостаци:

- 1) начелник Комуналне полиције је незаконито спречио новинарку КРИК-а да снима поступање припадника Комуналне полиције тако што јој је пришао и рекао: „Остави то! Немој да снимаш!“, а потом руком ухватио мобилни телефон којим је снимала и тражио од новинарке да га пусти уз речи: „Шта ме снимаш? Је л' ја тебе снимам?“;
- 2) заменик начелника Комуналне полиције је незаконито применио овлашћење привременог одузимања предмета тако што је одбио да фотографу новинарске екипе КРИК-а врати фотоапарат који је од њега претходно одузело лице чији идентитет, супротно законској обавези, Комунална полиција није саопштила Заштитнику грађана, при чему законом прописани услови за привремено одузимање предмета нису били испуњени;
- 3) комунални полицајац је незаконито обрисао садржај забележен у фотоапарату новинарске екипе КРИК-а;
- 4) начелник Комуналне полиције је повредио дужност да сарађује са Заштитником грађана и да му стави на располагање све податке којима располаже који су од значаја за поступак контроле, тиме што је у изјашњењу Заштитнику грађана дао неистините податке о току догађаја одузимања фотоапарата, у очигледној супротности са садржајем аудио-видео снимка тог догађаја;
- 5) комунални полицајац није поднео писани извештај о раду у току смене 21. октобра 2015. године, иако је био дужан да то учини.

Имајући у виду утврђене недостатке у раду, Заштитник грађана упућује Градској управи Града Београда и Комуналној полицији следеће

ПРЕПОРУКЕ

I

Градска управа Града Београда ће без одлагања покренути дисциплински поступак против заменика начелника Комуналне полиције Дарка Вујсића ради испитивања његове одговорности за повреде дужности из радног односа, због незаконитог и неправилног поступања које је описано у овом акту;

С обзиром да је Заштитник грађана од контролисаног органа обавештен да је против комуналног полицајца Марка Цветкоског покренут дисциплински поступак због сумње да је 21. октобра 2015. године, брисањем слика начињених фотоапаратом новинарске екипе КРИК-а, учинио тежу повреду радне обавезе, нема потребе да Заштитник грађана овим актом посебно препоручује покретање дисциплинског поступка против именованог комуналног полицајца.

II

Комунална полиција упутиће писано извињење за учињене пропусте у свом раду новинарској екипи КРИК-а;

III

Комунална полиција упознаће све комуналне полицајце са садржином овог акта.

* * *

На основу члана 20. става 1. Закона о Заштитнику грађана, овај орган ће посебним актом јавно препоручити разрешење начелника Комуналне полиције Николе Ристића због утврђене одговорности за повреде права грађана које су проузроковале штету већих размера и због поновљеног понашања које се огледа у давању нетачних података у поступцима контроле, из чега произилази намера да одбија сарадњу са Заштитником грађана.

Градска управа Града Београда и Комунална полиција ће, у складу са чланом 31. ставом 3. Законом о Заштитнику грађана, у року од 60 дана од дана пријема овог акта, обавестити Заштитника грађана о поступању по упућеним препорукама.

Р а з л о з и

Заштитник грађана је 21. октобра 2015. године из средстава јавног информисања дошао до сазнања да је радњама појединих припадника Комуналне полиције Градске управе Града Београда дошло до повреде права грађана. Наиме, градоначелник Града Београда Синиша Мали је тог дана, око 16 часова, одржао ванредну конференцију за штампу и дао изјаву која је приказана на већини телевизијских станица и пренета у средствима јавног информисања и путем електронских медија, у којој је јавно осудио поступак Комуналне полиције, изразио жаљење што се инцидент десио и очекивање да ће надлежни органи реаговати на прави начин, а у бројним средствима јавног информисања објављене су изјаве новинара КРИК-а у којима је било навођено да су истог дана, на шеталишту уз реку Саву, припадници обезбеђења градоначелника Града Београда Синише Малог, међу којима је био и начелник Комуналне полиције, од чланова новинарске екипе тог сајта одузели фотоапарате и камере, као и да су пре враћања ових уређаја новинарима избрисали сав садржај са њихових телесних носача слике и звука.

По овлашћењу из члана 32. става 1. Закона о Заштитнику грађана, овај орган је по сопственој иницијативи покренуо поступак контроле законитости и правилности рада Комуналне полиције и дописом од 26. октобра 2015. године од контролисаног органа затражио изјашњење у погледу следећег: 1) ко је од припадника Комуналне полиције био присутан спорном догађају и у ком својству, 2) да ли је учешће Комуналне полиције представљало задатак Комуналне полиције и ко је дао налог за ангажовање Комуналне полиције, 3) која овлашћења Комуналне полиције су примењена у спорном догађају, из којих разлога и на ком основу су примењена, и ко их је применио, 4) које активности су спроведене од стране припадника Комуналне полиције у вези којих се градоначелник Града Београда Синиша Мали извињивао, 5) да ли је извршен преглед и брисање материјала снимљеног фотоапаратима и камерама новинара КРИК-а, из којих разлога и по ком основу је то учињено и ко је то извршио, с обзиром да се на видео-снимку доступном на интернет порталу телевизије Б92¹ јасно види како једно лице које стоји поред начелника Комуналне полиције у руци има фотоапарат и мобилни телефон за које новинарка у истом прилогу тврди да су претходно одузети од новинара, као и да друго лице у затвореном аутомобилу врши преглед садржаја одређеног фотоапарата, 6) ко је непосредно спроводио активности из претходне тачке, тј. ко је особа са аудио-видео снимка која у руци држи фотоапарат и мобилни телефон (потребно је посебно навести и да ли је то припадник Комуналне полиције, будући да се иста особа појављује и на видео-снимку којим је забележена интервенција Комуналне полиције према новинарима сајта „Истиномер“, 25. септембра 2015. године), 7) да ли постоји извештај о наведеном поступању Комуналне полиције, и 8) да ли је покренут поступак утврђивања одговорности припадника Комуналне полиције због поступања које је било разлог извињења градоначелника Града Београда Синише Малог.

Такође је од контролисаног органа затражено да Заштитнику грађана достави фотокопију целокупне документације о поступању Комуналне полиције у вези са спорним догађајем (налога за поступање, извештаја, потврда о одузимању и враћању предметима и друго).

У изјашњењу Комуналне полиције, које је Заштитник грађана примио 10. новембра 2015. године, начелник Комуналне полиције изјавио је да су спорном догађају, осим њега, присуствовали његов заменик Дарко Вујсић и комунални полицајац Марко Цветкоски, који је по његовом налогу у то време био распоређен у Одељењу за заједничке послове Комуналне полиције, да других припадника Комуналне полиције није било а самим тим ни налога а њихово ангажовање, да током спорног догађаја није било активности или примене овлашћења припадника Комуналне полиције и да о поступању није сачињен извештај „с обзиром да није било комуналних полицајаца за време предметног догађаја“.

У изјашњењу је даље наведено да је преглед и брисање материјала снимљеног фотоапаратом извршио Марко Цветкоски, након што је уочио лице у цивилу са фотоапаратом које га слика. У изјашњењу стоји да је Марко Цветкоски, након што је уочио лице у цивилу са фотоапаратом које га слика, пришао том лицу и упитао га шта слика, да му је то лице одговорило: „Ево, погледај сам“, пружајући фотоапарат, да је Цветкоски видевши своје слике сео у возило и слике обрисао, а да је након брисања фотографија фотоапарат предат заменику начелника Комуналне полиције како би исти био враћен власнику.

У изјашњењу је напослетку наведено да је 22. октобра 2015. године, „због поступка са брисањем фотографија, који је објављен у великом броју средстава јавног информисања, чиме је нарушио како свој тако и углед Градске управе“, начелник Комуналне полиције поднео начелнику Градске управе Града Београда захтев за покретање дисциплинског поступка против Марка Цветкоског, ради утврђивања његове дисциплинске одговорности, са предлогом да се исти до окончања поступка удаљи са рада, те да је на

¹ Доступно на: www.b92.net/video/vesti.php?yyyy=2015&mm=10&dd=21&nav_id=1054050 (3. фебруар 2016. год.).

основу поднетог захтева начелник Градске управе, 27. октобра 2015. године, донео решење којим је Цветкоски удаљен са рада до окончања дисциплинског поступка.

Уз изјашњење, Заштитнику грађана је контролисани орган доставио фотокопију налога за извршење службеног задатка бр. XXXIII-02 031-2079/2015, од 28. септембра 2015. године, којим је Марку Цветкоском било наложено да од 1. до 31. октобра 2015. године обавља одређене послове у Одељењу за заједничке послове Комуналне полиције, фотокопију позива начелника Комуналне полиције упућеног Марку Цветкоском да се у року од три дана изјасни на околности објављене у средствима јавног информисања поводом брисања материјала са фотоапарата новинара КРИК-а, бр. XXXIII-01 031-2818/2015, од 22. октобра 2015. године, фотокопију изјашњења Марка Цветкоског, бр. XXXIII-01 031-2818/2015, од 22. октобра 2015. године, фотокопију захтева за покретање дисциплинског поступка против Марка Цветоског, поднетог начелнику Градске управе Града Београда, са предлогом да исти до окончања тог поступка буде удаљен са рада, бр. XXXIII-01 116-31/2015, од 22. октобра 2015. године, фотокопију закључка начелника Градске управе Града Београда о покретању дисциплинског поступка против Марка Цветкоског, Н број 116-17/2015, од 26. октобра 2015. године, и фотокопију решења начелника Градске управе Града Београда о удаљењу са рада Марка Цветкоског до окончања дисциплинског поступка, Н број 116-19/2015, од 27. октобра 2015. године.

У налогу за извршење службеног задатка којим је Марку Цветкоском било наложено да од 1. до 31. октобра 2015. године обавља одређене послове у Одељењу за заједничке послове Комуналне полиције стоји да је именовани дужан да, поред осталог, исписује и издаје путне налоге за моторна возила, врши контролу чистоће и уредности моторних возила по повратку патрола са терена, врши превоз лица запослених у Комуналној полицији по налогу начелника Комуналне полиције, шефа Подручне организационе јединице и лица које овласти начелник, да начелнику Одељења за заједничке послове доставља писани извештај о раду у току обављања дужности у току смене и да обавља и друге послове по налогу начелника Комуналне полиције, шефа Подручне организационе јединице и лица које овласти начелник.

У изјашњењу Марка Цветкоског поднетог начелнику Комуналне полиције именовани је навео да је 21. октобра 2015. године, обављајући послове по наведеном налогу за извршење службеног задатка, на Савском кеју б. б. уочио лице у цивилу са фотоапаратом које га је сликало, да је пришао том лицу и питао га шта слика, да је оно одговорило: „Ево погледај сам“, пружајући му фотоапарат, да је узео фотоапарат и видевши своје слике сео у возило и слике обрисао. Цветкоски је изјавио да у том тренутку није знао да је лице од којег је одузео фотоапарат новинар, јер се оно није ни представило, тако да није био свестан последица које би овај његов поступак могао изазвати у јавности. Напослетку, у изјашњењу је Цветкоски навео и да је након брисања фотографија фотоапарат „проследио даље“.

Заштитник грађана је извршио увид у аудио-видео снимке доступне на интернету, којима су забележени поједини делови тока спорног догађаја од 21. октобра 2015. године, а чија аутентичност није оспорена од стране контролисаног органа.

На једном аудио-видео снимку² се види како једно лице, у плавој јакни, левом руком хвата за надлактицу фотографа новинарске екипе КРИК-а, а другом руком му одузима фотоапарат који је фотограф држао у руци.

На другом аудио-видео снимку³ се види како лице које је фотографу новинарске екипе КРИК-а одузело фотоапарат прилази начелнику Комуналне полиције и његовом заменику, чује се како се фотограф обраћа начелнику и његовом заменику речима: „Могу ли да добијем фотоапарат назад“, како начелник Комуналне полиције, када је приметио

² Доступно на: www.youtube.com/watch?v=yeITcfx36MA (3. фебруар 2016. године).

³ Доступно на: www.youtube.com/watch?v=2VtfRelq3K4 (3. фебруар 2016. године).

да новинарка КРИК-а мобилним телефоном снима шта се догађа, прилази тој новинарки и говори: „Остави то! Немој да снимаш!“, на шта му новинарка одговара: „Новинари! Новинари Мреже за истраживање криминала и корупције“ и како заменик начелника Комуналне полиције, окрећући се леђима фотографу од којег је одузет фотоапарат и гледајући у мобилни телефон, у једној руци држи фотоапарат.

На трећем аудио-видео снимку⁴ се чује како новинарка КРИК-а говори: „Снимам својим телефоном“, и како лице у тамном оделу, за које се са основом може закључити да је начелник Комуналне полиције, прилазећи новинарки говори: „Па чекај, пусти ми телефон! Дај обриши снимак!“, и додаје: „Шта ме снимаш? Је л' ја тебе снимам?“

На четвртном аудио-видео снимку⁵ се види како лице у сивом капуту, седећи у аутомобилу, држи у руци и рукује фотоапаратом, и како му се фотограф новинарске екипе КРИК-а обраћа речима: „Друже је л' могу апарат назад да добијем“, на шта се овај оглушио.

У просторијама Заштитника грађана је 25. децембра 2015. године обављен разговор са члановима новинарске екипе КРИК-а, Д. П. и П. П., ради прикупљања потребних информација за поступак контроле законитости и правилности рада Комуналне полиције Града Београда.

Д. П. је изјавила да је 21. октобра 2015. године на Савском шеталишту њена колегиница Ј. В. такође новинарка КРИК-а, покушавала да интервјуише градоначелника Града Београда Сенишу Малог који је био у пратњи одређених лица (међу којима је препознала начелника Комуналне полиције Града Београда), да се она у то време кретала иза колегинице В. и градоначелника Малог и снимала обраћања колегинице В. градоначелнику, да је у једном тренутку фотографу новинарске екипе КРИК-а П. П. непознато лице одузело фотоапарат и да је тај тренутак забележила својом камером, да је одузети фотоапарат потом био код лица за које је касније испоставило да је заменик начелника Комуналне полиције Града Београда и да је након одузимања фотоапарата начелник Комуналне полиције позвао припадника Комуналне полиције Марка Цветкоског, који је дошао возилом на место догађаја и затворен у аутомобилу обрисао материјал са фотоапарата. П. је напоменула да је пре доласка Марка Цветкоског на место догађаја њој пришао начелник Комуналне полиције (у тренутку када је приметио да она мобилним телефоном снима шта се догађа) и ухвативши мобилни телефон којим је снимала тражио од ње да га пусти уз речи: „Шта ме снимаш? Је л' ја тебе снимам?“, да је након тога неко лице (није сигурна тачно које) са њеног телефона обрисало материјал који је том приликом настао али да је касније успела да га поврати из меморије. П. је напоменула и да је све време био укључен диктафон на којем се може чути обраћање начелника Комуналне полиције њој.

П. П. је изјавио да га је у једном тренутку, док је ходајући фотографисао и снимао обраћање његове колегинице В. градоначелнику Малом, непознато лице једном руком ухватило за надлактицу, а другом руком му одузело фотоапарат који је држао, да је то лице фотоапарат потом предало заменику начелника Комуналне полиције, да је касније пришао начелнику Комуналне полиције и његовом заменику који је уз њега стајао и тражио да му се одузети апарат врати (што је забележено на снимку доступном на интернету) и да му је начелник Комуналне полиције у том тренутку одговорио: „Полако, вратићемо ти“. П. је изјавио и да је од заменика начелника Комуналне полиције тражио да му се представи и да му је он рекао да то не може да учини, а да је његов фотоапарат касније предат Марку Цветкоском који је по позиву начелника дошао на место догађаја, и који је закључан у аутомобилу обрисао материјал забележен фотоапаратом и након брисања материјала забележеног фотоапаратом спустио стакло аутомобила и П. вратио фотоапарат.

⁴ Доступно на: www.youtube.com/watch?v=sFCv7_iYi-o (3. фебруар 2016. године).

⁵ Доступно на: www.youtube.com/watch?v=Ac8bl4CD5Kg (3. фебруар 2016. године).

Присутним члановима новинарске екипе КРИК-а прочитан је део изјашњења Комуналне полиције у којем је наведено да је Марко Цветкоски, након што је уочио лице у цивилу са фотоапаратом које га слика, пришао том лицу и упитао га шта слика, да му је то лице одговорило: „Ево, погледај сам“, пружајући фотоапарат, да је Цветкоски видевши своје слике сео у возило и слике обрисао, а да је након брисања фотографија фотоапарат предат заменику начелника Комуналне полиције како би исти био враћен власнику. Д. П. и П. П. оспорили су тачност тих навода Комуналне полиције додајући да је и њима Комунална полиција дала слично објашњење у писаном облику након спорног догађаја. Они су поновили да је једно лице, у плавој јакни, од П. одузело фотоапарат, предало га заменику начелника Комуналне полиције, а да га је начелник Комуналне полиције потом предао Марку Цветкоском, који је био у сивом капуту (што се види на снимку доступном на интернету) и који је у аутомобилу обрисао материјал снимљен фотоапаратом.

Будући да су чланови новинарске екипе КРИК-а оспорили тачност навода из изјашњења контролисаног органа у једном његовом делу, представници Стручне службе Заштитника грађана су 25. децембра 2015. године у просторијама Комуналне полиције обавили разговор са начелником Комуналне полиције Николом Ристићем, ради разјашњења спорних навода из изјашњења.

Начелнику Комуналне полиције је на почетку разговора указано на део изјашњења датог Заштитнику грађана у овом поступку контроле у којем је наведено да је припадник Комуналне полиције Марко Цветкоски, након што је уочио да га одређено лице слика, пришао том лицу и и упитао га шта слика, да је то лице Цветкоском, пружајући му фотоапарат, одговорило да сâм погледа, да је, видевши своје слике, Цветкоски сео у возило и слике обрисао и након брисања фотографија фотоапарат предао заменику начелника Комуналне полиције како би исти био враћен власнику.

Начелнику је предочено и истовремено показано да се на аудио-видео снимку доступном на интернету види како једно лице, у плавој јакни, одузима апарат фотографу новинарске екипе КРИК-а, да се на другом аудио-видео снимку види да фотоапарат у руци држи заменик начелника Комуналне полиције поред којег се налазе он и лице у плавој јакни које га је одузело, и како се на трећем аудио-видео снимку види треће лице, у сивом капуту, које седи у аутомобилу и у руци држи фотоапарат.

Начелник је упитан које је од та два лица Марко Цветкоски – лице које се на првом снимку види у плавој јакни или лице које у сивом капуту седи у аутомобилу, на шта је Ристић одговорио да је Марко Цветкоски лице које седи у аутомобилу, додајући да му лице у плавој јакни које одузима фотоапарат од новинара КРИК-а није познато, тврдећи такође да то лице није припадник Комуналне полиције.

Затим је начелник Комуналне полиције упитан у ком тренутку је Цветкоски одузео фотоапарат од новинара КРИК-а, на шта је изјавио да не зна. Начелник је поновио да је фотоапарат, након одузимања, Цветкоски предао његовом заменику који га је вратио новинару КРИК-а. Исто питање потом је постављено заменику начелника Комуналне полиције, који се са шефом Подручне организационе јединице накнадно прикључио разговору, који је изјавио да не зна у ком тренутку је Цветкоски одузео фотоапарат сниматељу КРИК-а, додајући да су он и начелник били иза и да се то „муњевиито дешавало“.

На питање представника Заштитника грађана да ли су снимци доступни на интернету аутентични и да ли су заменик и он заиста на снимцима, начелник Комуналне полиције изјавио је да не зна у ком је контексту забележен снимак на којем се види да лице у плавој јакни одузима фотоапарат новинару КРИК-а и да му је непозната комуникација та два лица, да његов заменик и он јесу забележени на другом снимку али да не зна да ли је „још неки догађај пратио тај“. Начелник је представнике Заштитника грађана упитао да ли су сигурни да је реч о истом фотоапарату (који лице у плавој јакни одузима новинару КРИК-а и оног који се на другом снимку види у рукама Цветкоског), на шта му је

предочено да је фотограф новинарске екипе КРИК-а у разговору са представницима Заштитника грађана изјавио да је реч о истом фотоапарату.

Начелник је напоследку упитан из ког разлога су његов заменик и он били присутни на месту догађаја 21. октобра, на шта је изјавио да увек када градоначелник и неко из његовог кабинета обилазе градилишта и локације на којима „зна да буде комуналног нереди“ Комунална полиција превентивно обилази тај рејон да би се уверила да је све проходно, да нема возила на зеленој површини и слично, а на питање да ли је спорног дана у близини места догађаја било још ангажованих припадника комуналне полиције шеф Подручне организационе јединице изјавио је да је била ангажована једна патрола и један руководилац, што је начелник потврдио. Шеф Подручне организационе јединице изјавио је на крају и да Градска управа Града Београда на недељном нивоу обавештава Комуналну полицију о планираним активностима ради припреме њиховог ангажовања.

* * *

Чланом 50. Устава Републике Србије јемчи се слобода медија. Одредбама овог члана прописано је да је свако слободан да без одобрења, на начин предвиђен законом, оснива новине и друга средства јавног обавештавања, да се телевизијске и радио-станице оснивају у складу са законом, да у Републици Србији нема цензуре, да надлежни суд може спречити ширење информација и идеја путем средстава јавног обавештавања само ако је то у демократском друштву неопходно ради спречавања позивања на насилно рушење Уставом утврђеног поретка или нарушавање територијалног интегритета Републике Србије, спречавања пропагирања рата или подстрекавања на непосредно насиље или ради спречавања заговарања расне, националне или верске мржње, којим се подстиче на дискриминацију, непријатељство или насиље, као и да се законом уређује остваривање права на исправку неистините, непотпуне или нетачно пренете информације којом је повређено нечије право или интерес и права на одговор на објављену информацију.

Чланом 4. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник Републике Србије“, бр. 83/2014 и 58/2015) прописано је да је јавно информисање слободно и да не подлеже цензури, да је забрањена непосредна и посредна дискриминација уредника медија, новинара и других лица у области јавног информисања, нарочито према њиховој политичкој опредељености и уверењу или другом личном својству, да се не сме угрожавати слободан проток информација путем медија, као ни уређивачка аутономија медија, а нарочито вршењем притиска, претњом, односно уценом уредника, новинара или извора информација, да се физички напад на уредника, новинара и друга лица која учествују у прикупљању и објављивању информација путем медија кажњава на основу закона, да се слобода јавног информисања не сме повређивати злоупотребом службеног положаја и јавних овлашћења, својинских и других права, као ни утицајем и контролом над средствима за штампање и дистрибуцију новина или мрежама електронских комуникација које се користе за дистрибуцију медијских садржаја.

Чланом 80. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник Републике Србије“, бр. 83/2014 и 58/2015) прописано је да се информација из приватног живота, односно лични запис (писмо, дневник, забелешка, дигитални запис и сл.), запис лика (фотографски, цртани, филмски, видео, дигитални и сл.) и запис гласа (магнетофонски, грамофонски, дигитални и сл.), не може објавити без пристанка лица чијег се приватног живота информација тиче, односно лица чије речи, лик односно глас садржи, ако се при објављивању може закључити које је то лице, да је пристанак потребан и за непосредно преношење лика или гласа путем телевизије, радија или слично и да се информација из приватног живота, лични запис, запис лика и запис гласа не могу објавити без пристанка онога на кога се односе, ако би објављивањем било повређено његово право на приватност или које друго право.

Чланом 1. Закона о комуналној полицији („Службени гласник Републике Србије“, бр. 51/2009) прописано је да се комунална полиција на територији града и града Београда образује за тим законом одређене комунално-полицијске и друге послове чијим обављањем се обезбеђује извршавање надлежности града у областима, односно питањима комуналне делатности, заштите животне средине, људи и добара и обезбеђује заштита и одржава ред у коришћењу земљишта, простора, локалних путева, улица и других јавних објеката, као и обезбеђује несметано обављање законом одређених послова из надлежности града, а да комунална полиција на територији града Београда, поред претходно наведених послова, обавља и одређене послове комуналне полиције којима се обезбеђује извршавање надлежности утврђених Законом о главном граду.

Чланом 9. Закона о комуналној полицији прописано је да су, у смислу тог закона, послови комуналне полиције: 1) одржавање комуналног и другог законом уређеног реда од значаја за комуналну делатност; 2) вршење контроле над применом закона и других прописа и општих аката из области комуналне и других делатности из надлежности града; 3) остваривање надзора у јавном градском, приградском и другом локалном саобраћају, у складу са законом и прописима града; 4) заштита животне средине, културних добара, локалних путева, улица и других јавних објеката од значаја за град; 5) подршка спровођењу прописа којима се обезбеђује несметано одвијање живота у граду, очување градских добара и извршавање других задатака из надлежности града (у даљем тексту: одржавање градског реда). Ставом 2. истог члана прописано је да се одржавањем комуналног реда сматра одржавање реда у областима, односно питањима: снабдевања водом; одвођења отпадних и атмосферских вода; јавне чистоће; превоза и депоновања комуналног и другог отпада; локалних путева и улица; саобраћајних ознака и сигнализације; паркирања; превоза путника у градском и приградском саобраћају; ауто-такси превоза; постављања привремених пословних објеката; противпожарне заштите; заштите од буке у животној средини; контроле радног времена субјеката надзора; одржавања комуналних објеката, пијаца, гробаља, паркова, зелених и других јавних површина, јавне расвете, стамбених и других објеката.

Чланом 10. Закона о комуналној полицији прописано је да се послови комуналне полиције обављају организованим присуством комуналних полицајаца на местима одржавања реда, предузимањем других превентивних мера и применом овим законом предвиђених овлашћења комуналне полиције, да се послови комуналне полиције обављају а овлашћења примењују у складу са начелима законитости, професионализма, сарадње и сразмерности, да се у свом раду комунални полицајци руководе и принципом рада са најмањим штетним последицама, а да средства принуде примењују само кад је то апсолутно нужно и у мери која је неопходна за извршење задатака без непотребних штетних последица. Истим чланом прописано је да начелник комуналне полиције, у складу са законом и другим прописима, даје обавезне инструкције комуналним полицајцима за обављање послова комуналне полиције.

Чланом 22. Закона о комуналној полицији прописано је да ће комунални полицајац привремено одузети предмет који је прибављен, употребљен или настао кршењем прописа из делокруга комуналне полиције, да су комунални полицајци привремено одузете предмете дужни да предају надлежном органу или да поступају са тим предметима у складу са налогом тог органа, да ће се у случају када се против лица од кога је предмет одузет не покрене поступак пред надлежним органом предмети одмах вратити лицу од кога су одузети и да је приликом одузимања предмета комунални полицајац дужан да изда потврду о привремено одузетим предметима.

* * *

У спроведеном поступку контроле, анализом аудио-видео снимака којима је забележено поступање Комуналне полиције у овом случају, а чија аутентичност од стране

контролисаног органа није била оспорена, као и поклањањем поверења изјавама новинара КРИК-а, Заштитник грађана је утврдио да је начелник Комуналне полиције, када је приметио да новинарка КРИК-а мобилним телефоном снима шта се догађа, њој пришао и рекао: „Остави то! Немој да снимаш!“, а потом ухватио руком мобилни телефон којим је снимала и тражио од новинарке да га пусти уз речи: „Шта ме снимаш? Је л' ја тебе снимам?“. Наведеним поступањем начелник Комуналне полиције незаконито је спречио новинарку КРИК-а да снима поступање припадника Комуналне полиције.

Као и у акту којим су утврђени недостаци у раду Комуналне полиције током поступања према новинарима сајта „Истиномер“, 25. септембра 2015. године на шеталишту уз реку Саву, и упућене препоруке за отклањање утврђених недостатака, дел. бр. 47000, од 22. децембра 2015. године, Заштитник грађана указује да је одредбама Закона о јавном информисању и медијима прописано да се информација из приватног живота, односно лични запис, запис лика и запис гласа, не може објавити без пристанка лица чијег се приватног живота информација тиче, односно лица чије речи, лик односно глас садржи, ако се при објављивању може закључити које је то лице, као и да се информација из приватног живота, односно лични запис, запис лика и запис гласа не могу објавити без пристанка онога на кога се односе, ако би објављивањем било повређено његово право на приватност или које друго право.

*

Заштитник грађана је анализом видео-снимка доступног на интернету утврдио и да је, упркос захтеву фотографа новинарске екипе КРИК-а да му се одузети фотоапарат врати, заменик начелника Комуналне полиције одбио да фотографу врати одузети фотоапарат који је од њега претходно одузело лице чији идентитет - супротно законској обавези - Комунална полиција није саопштила Заштитнику грађана. Наведено поступање заменика начелника Комуналне полиције представља незакониту примену овлашћења привременог одузимања предмета из разлога што одузети предмет није био прибављен, употребљен или настао кршењем прописа из делокруга комуналне полиције, односно што није био испуњен услов за његово одузимање сходно Закону о комуналној полицији.

Имајући у виду напред наведено поступање заменика начелника Комуналне полиције, Заштитник грађана овим актом Градској управи Града Београда упућује препоруку да без одлагања покрене дисциплински поступак против заменика начелника Комуналне полиције Дарка Вујића ради испитивања његове одговорности за повреде дужности из радног односа.

*

Овај орган утврдио је такође, а што је и у изјашњењу контролисаног органа потврђено, да је комунални полицајац обрисао садржај забележен у фотоапарату новинарске екипе КРИК-а, након што је фотоапарат био одузет од фотографа те новинарске екипе. Наведено поступање комуналног полицајца Заштитник грађана оценио је као незаконито и супротно дужности комуналних полицајаца да у примени овлашћења примењују само мере и радње на које су овлашћени, под условима прописаним законом.

Будући да је начелник Комуналне полиције у изјашњењу Заштитнику грађана навео да је закључком начелника Градске управе Града Београда покренут дисциплински поступак против комуналног полицајца Марка Цветкоског због сумње да је 21. октобра 2015. године, брисањем слика начињених фотоапаратом новинарске екипе КРИК-а, учинио тежу повреду радне обавезе, и да је уз изјашњење доставио фотокопију захтева за покретање дисциплинског поступка против Марка Цветкоског, фотокопију закључка о покретању дисциплинског поступка и фотокопију решења о удаљењу са рада именованог до окончања дисциплинског поступка, чију веродостојност Заштитник

грађана не доводи у сумњу, овим актом није препоручено покретање дисциплинског поступка поступка против комуналног полицајца Марка Цветкоског због незаконитог и неправилног поступања које је описано у овом акту.

*

Будући да је Заштитник грађана у свом акту од 26. октобра 2015. године од начелника Комуналне полиције захтевао да му се достави фотокопија целокупне документације која се односи на поступање Комуналне полиције у вези са спорним догађајем, овај орган је, поклонивши веру да му је достављена фотокопија целокупне документације, увидом у исту утврдио и да комунални полицајац Марко Цветкоски није поднео писани извештај о раду у току смене 21. октобра 2015. године, што је био дужан да учини сходно налогу за извршење службеног задатка бр. ХХХИИ-02 031-2079/2015, од 28. септембра 2015. године (задатак под бројем 3).

*

Током овог поступка контроле, Заштитник грађана утврдио је и да је начелник Комуналне полиције повредио дужност да сарађује са Заштитником грађана и да му стави на располагање све податке којима располаже који су од значаја за поступак контроле. Наиме, у изјашњењу Заштитнику грађана начелник Комуналне полиције дао је неистините податке о току догађаја одузимања фотоапарата новинарске екипе КРИК-а нетачно наводећи да је комунални полицајац који је обрисао садржај забележен у фотоапарату претходно уочио лице у цивилу са фотоапаратом које га слика, истом лицу пришао и упитао га шта слика, да је то лице одговорило: „Ево, погледај сам“, пружајући фотоапарат, да је исти комунални полицајац, видевши своје слике, сео у возило и слике обрисао и да је након брисања фотографија фотоапарат предат заменику начелника како би исти био враћен власнику.

Анализом аудио-видео снимака доступних јавности и из изјава новинара КРИК-а, Заштитник грађана утврдио је (1) да је фотоапарат од фотографа новинарске екипе КРИК-а одузело лице чији идентитет Заштитнику грађана није познат, (2) да је заменик начелника Комуналне полиције, окрећући се леђима фотографу КРИК-а и гледајући у мобилни телефон, одбио да истом врати одузети фотоапарат упркос његовом усменом захтеву да му се фотоапарат врати, и (3) да је брисање садржаја забележеног фотоапаратом новинарске екипе КРИК-а, након његовог одузимања, у аутомобилу извршио комунални полицајац Марко Цветкоски.

*

Имајући у виду врсту и тежину недостатака утврђених у поступању Комуналне полиције према новинарској екипи КРИК-а, а нарочито чињеницу да су ти недостаци начињени незаконитим радом начелника Комуналне полиције и његовог заменика, Заштитник грађана сматра да је у циљу унапређења рада Комуналне полиције и спречавања истих пропусти у њеном будућем раду неопходно да сви комунални полицајци буду упознати са садржином овог акта, због чега је овим актом упутио и одговарајућу препоруку.

*

Принципи добре управе обавезују органе јавне власти, поред осталог, да у случају грешке која се негативно одражава на права или интересе грађана упуте извињење грађанима. Имајући у виду потребу за унапређењем односа између органа управе и грађана стварањем поверења и културног дијалога, Заштитник грађана напослетку сматра и да је потребно да Комунална полиција упуту писано извињење новинарској екипи КРИК-а према којој је поступано за учињене пропусте у свом раду.

На основу утврђених одлучних чињеница у поступку контроле, Заштитник грађана овим актом, сагласно члану 31. ставу 2. Закона о Заштитнику грађана, Градској управи Града Београда и Комуналној полицији упутио је одговарајуће препоруке ради отклањања уочених недостатака у раду, односно у циљу унапређења рада органа управе и спречавања сличних пропуста у будућности.

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Милош Јанковић